

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/43720,Stocznia-Remontowa-Parnica.html>
29.04.2024, 05:50

Stocznia Remontowa Parnica

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Stocznia Remontowa „Parnica”, przedsiębiorstwo działające w Szczecinie od 1 I 1964, wcześniej jako Odlewnia Żeliwa i Metali Kolorowych (od 1946), Fabryka Wyrobów Metalowych i Odlewnia (od 1951) oraz Szczecińska Fabryka Sprzętu Okrętowego. Zakład zajmował się remontami oraz budową i przebudową statków, także dla zagranicznych armatorów, wykonywał również prace na rzecz miasta (m.in. konstrukcje stalowe budynku radia i telewizji, mostu Długiego oraz Trasy Zamkowej). 1977–1980 wpływ w zakładzie miała opozycja demokratyczna, do pracowników docierały niezależne wydawnictwa, które dostarczał m.in. Aleksander Krystosiak, od 1979 w kontakcie z organizatorami Komitetu Założycielskiego Wolnych Związków Zawodowych Pomorza Zachodniego. 18 VIII 1980 rano w stoczni nie podjęto pracy, powstał komitet strajkowy w składzie: A. Krystosiak (przew.), Bogdan Krzak, Adrian Dębicki, Piotr Brodowiński, Tadeusz Popławski, Tadeusz Sikorski, Remigiusz Kotwica, Leszek Białkowski, Andrzej Kwintowski, Władysław Drozda, Tadeusz Hipp, Jerzy Stecki, Zbigniew Piaskowski, Bogusław Pitra. Później dokooptowano Mieczysława Grudę – radcę prawnego. KS przedstawił dyrekcji listę 18 postulatów, z których większość stanowiły sprawy socjalne. Postulat 6. był żądaniem utworzenia niezależnych związków zawodowych. Krótco po rozpoczęciu strajku na teren zakładu przybyli Zbigniew Jakubcewicz i Stefan Kozłowski (niezatrudnieni w stoczni działacze KZ WZZ PZ), którzy z A. Krystosiakiem i T. Popławskim oraz dwoma innymi stoczniowcami udali się motorówką do Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfii”, nast. do Stoczni Szczecińskiej im. Adolfa Warskiego. 18 VIII 1980 Krystosiak jako przedstawiciel Parnicy wszedł w skład Komitetu Strajkowego stoczni im. Warskiego, a 19 VIII Prezydium Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. 30 VIII 1980 w zakładzie odbył się wiec, na którym podnoszono głosy niezadowolenia z powodu podpisania w Szczecinie porozumienia przed Gdańskiem, ale strajk zakończono. Na

pocz. IX 1980 KS „Parnicy” przekształcił się w Komisję Robotniczą z celem organizacji samorządnych zw. zaw. (SZZ). A. Krystosiak jako reprezentant „Parnicy” po przekształceniu wszedł w skład Prezydium Międzyzakładowej Komisji Robotniczej w Szczecinie oraz Rządowo-Robotniczej Komisji Mieszanej ds. Kontroli Realizacji Porozumienia Szczecińskiego. 12 IX 1980 w zakładzie odbyło się zebranie, w którym uczestniczyła ponad poł. załogi, przewodniczył mu M. Gruda. Na zebraniu dokonano selekcji zgłoszonych 210 kandydatur do komisji zakładowej SZZ, z których zaakceptowano 156 (pozostałe kandydatury odrzucono z powodu pełnienia funkcji kierowniczych lub partyjnych). 19 IX 1980 w SR „Parnica” odbyły się wybory do komisji zakładowej SZZ, na której czele stanął A. Krystosiak. Pozostali członkowie KZ, którzy otrzymali najwięcej głosów: M. Gruda, Piotr Brodowiński, Podsiadło i Hawrus (imiona nieznane). VI 1981 na I Walnym Zebraniu Delegatów „S” Pomorza Zachodniego A. Krystosiak został wybrany do Zarządu Regionu „S”, nast. został jednym z jego dwóch wiceprzewodniczących. Po objęciu przez Krystosiaka funkcji wiceprzewodniczącego ZR przewodnictwo KZ „S” objął M. Gruda. IX-X 1981 M. Gruda i A. Krystosiak byli delegatami na I KZD „S”. Po 13 XIII 1981 w „Parnicy” podjęto strajk. 15 XII nad ranem został on spacyfikowany siłami wojskowo-milicyjnymi. Uczestników protestu w kolejnych dniach karano zwolnieniami z pracy, np. pod pretekstem „przechodzenia na bardziej efektywne metody gospodarowania i redukcji zatrudnienia”. Pracownicy stoczni, w tym A. Krystosiak, M. Gruda, Czesław Piasecki, znaleźli się wśród internowanych. 18 XII 1981, na podst. zarządzenia Ministra Urzędu Gospodarki Morskiej z 17 XII 1981, przedsiębiorstwo zostało zmilitaryzowane. Po strajkach z VIII/IX 1988 (pracownicy „Parnicy” nie brali w nich udziału) w zakładzie zbierano podpisy pod deklaracją wstąpienia do „S” (jednym z organizatorów akcji był Ryszard Wiszowaty). KZ „S” została zarejestrowana przy Międzyzakładowym Komitecie Organizacyjnym „S” Pomorza Zachodniego. SR „Parnica” jako „kluczowy obiekt gospodarki narodowej” pozostawała w stałym zainteresowaniu Służby Bezpieczeństwa. Była kontrolowana m.in. w ramach sprawy obiektowej (SO) krypt. Gryfia (wraz ze stoczną „Gryfia”), założonej 14 X 1970, nr ewidencyjny 1290. SB starała się

kontrolować i zwalczać nie tylko zaistniałe na terenie zakładu fakty działalności opozycji, ale również wszystkie nieprawidłowości czy, w jej ocenie, zagrożenia. Zbierano informacje i podejmowano śledztwa przykładowo w sprawach pożarów, różnego rodzaju wypadków, objawów niegospodarności, cudzoziemców przebywających na terenie stoczni czy kontaktów jej pracowników z przedstawicielami zagranicznych firm. SO krypt. Gryfia została zakończona 19 II 1990. W analizie sprawy aktualną sytuację w stoczni oceniono jako „ustabilizowaną”. Jako powód zakończenia operacyjnej kontroli wskazano zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 XII 1989. 31 X 1990 SR „Parnica” przekształcona w spółkę skarbu państwa, 2 XI tegoż roku wpisana do rejestru handlowego pn. Stocznia Remontowa „Parnica” Spółka z o.o., 1999 jako SR „Pomerania” postawiona w stan upadłości. 2008 wykupiona przez prywatnych inwestorów (Grupa Makrum), wznowiła działalność w 2012. Obecnie na jej terenie działa Park Technologiczny Stocznia Pomerania.

Michał Siedziako

[Region Pomorze Zachodnie, Szczecin](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)